

Pál második levele a korinthusiakhoz

Lekció: Lk. 22. 54-62, Jn. 21. 15-18

Textus: IIKor. 7.2-16

2000. febr. 27.

Gazdagrét

Az éltető és a halált hozó szomorúságról

Mai igénkben Pál apostol visszatér az utazásairól szóló beszámolóra, amit a 2.13-ban függesztett fel. Eddig szolgálatainak tartalmáról, motivációjáról, és felkenetéséről írt a korinthusiaknak, most azonban újra előveszi azokat a témákat, amelyekkel az első két fejezetben foglalkozott.

Szükséges, hogy mi is felelevenítsük magunk előtt az apostol és a korinthusi gyülekezet helyzetét, a levél megírásának körülményeit. Pál nagyon rossz híreket kapott a korinthusi gyülekezetből. Valaki súlyosan vétkezett, ami talán azt is jelentette, hogy bűnbánat és megtérés helyett nyilvánosan az apostol ellen fordult; ugyanakkor a gyülekezet tagjai nem álltak ki lelki atyjuk mellett. Pál ezért korábbi terveit megváltoztatva (IKor.16.5-7), amelyben hosszabb ott tartózkodást ígért, azonnal Korintusba utazott. Ez a látogatása azonban sikertelennek, sőt, igen fájdalmasnak bizonyult. A korinthusiak nem enyhültek meg, a bűnöst nem intették meg, az apostolt súlyos vádakkal illetik.

A fájdalmas látogatást egy sok gyötrődés, szomorúság és könnyhullatás között írt levél követte. Ez az a levél, amely - mai igénk szerint - megszorította a gyülekezetet. Lehetséges, hogy ezt a levelet Titusz vitte Korintusba. Pálnak Troászban kellett volna találkoznia szeretett munkatársával, Titusszal. Alig várja, hogy híreket halljon az ellene forduló gyülekezettől. Troászba érvén azonban - bár az Úr nagy lehetőséget adott az evangélium hirdetésére - Pál lelkének nincsen nyugalma, mert nem találja Tituszt (2.12-13). Úgy dönt, hogy elébe megy a Korintusból visszafelé vezető úton, így kerül Macedoniába. Ám békességet itt sem talál; aggódik Titusz miatt és a korinthusiak miatt is. Állapotát így írja le: *"Kívül harcok, belül félelem."* Titusz azonban mégis megérkezik, és ez hatalmas vígasztalás forrása lesz Pálnak. Nemcsak azért, mert nem kell többé bizonytalanságban lennie kollágája felől, hanem azért is, mert jó híreket hoz Korintusból. Itt fedi fel az apostol a "könnyhullatással írt" levéllel kapcsolatos lelki küzdelmeit. Nem lehetett biztos abban, hogy súlyos szavai, amelyekkel szomorúságot okozott a gyülekezetnek, valóban jó gyümölcsöt fognak teremni. Maga is elbizonytalanodott. Mostmár örömmel ír: *"Mert ha megszorítottalak is titeket azzal a levéllel, nem bánom"*. De ez nem mindig volt így: *"Bántam ugyan, látva hogy az levél, ha egy kis időre is, megszorított titeket, de most már örülök"*. Fontos, hogy az öröm igazi okát lássák: *"Nem annak, hogy megszorodtatotok, hanem hogy megtérésre szorodtatok meg..."* Mert kétféle szomorúság létezik: *"...az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre, a világ szerinti szomorúság pedig halált szerez."* Erről a kétféle, az életet adó, valamint a halált hozó szomorúságról üzen ma Isten nekünk. Vajon melyik van jelen az életünkben? A halál, vagy az élet munkálkodik bennünk?

Pál tehát megkülönbözteti az Isten szerinti és a világ szerinti, az életet hozó, valamint a halált szerző szomorúságot. Az egyik megtérést munkál, és így üdvösséget, a másik halált terem. Mi a különbség?

A "megtérés" szó jelentése (metanoia): a gondolkodás megváltozása. Itt nemcsak a gondolatokról, hanem az ember egész lényét irányító bensőről van szó. Van olyan szomorúság, amely egy totális átértékeléshez, és így az ember lényének megváltozásához vezet. Ezzel a változással együttjár az életmód, az értékek, a célok megváltozása. A megtéréssel új ember születik, aki nem a világhoz, hanem Istenhez szabja magát. Elfordult az Isten nélküli élettől, odafordult Jézus Krisztuson keresztül a teremtőjéhez, és már mindent csak szerinte való módon akar cselekedni. Az életet hozó szomorúság hatása, hogy megváltozik az Istennel való kapcsolat; az Őhöz forduló ember üdvösséget kap. Ez nem más, mint Isten minden ajándékainak tejkessége, amelyeket egyedül a Jézus Krisztushoz fordulásban ölelhetünk magunkhoz.

A másik szomorúság mindenben hasonló lehet az előzőhöz: kiválthatja hasonló esemény, teremhet hasonló könnyeket, járhat hasonló érzésekkel; ugyanakkor mégsem végződik Istenhez fordulásban. Mivel Isten egyedül az élet forrása, és nélküle mind a halálban vagyunk, az a szomorúság, amely nem az Isten közelségében megtalált örömben végződik, halált hoz.

Példák: Ézsau, akiről azt mondja az ige, hogy "a megtérés útját nem találta meg, noha könnyek között kereste (Zsid. 12.17). Júdás, aki megbánta a tettét, mégis öngyilkos lett kétségbeesésében (Mt. 27.3).

Ellenben Dávid király, aki házasságtörést követett el és gyilkolt, Isten szerint szomorodott meg (Zsolt 51), ugyanígy Péter, akiháromszor tagadta meg az Urat.

Lássuk az Isten szerint, valamint a világ szerint való szomorúság néhány példáját!

1. A világ szerinti szomorúság énközpontú, az Isten szerint való istenközpontú

Látni fogjuk majd, hogy gyakran milyen könnyen keveredik össze elhomályosult szemeink előtt a kétféle szomorúság. Először mégis a hamis szomorúság egy nagyon egyértelmű esetére szeretnék rámutatni, amely sokak életét mérgezi. Ez a szomorúság az önmagunk feletti kesergés, az önsajnálát.

Az önsajnálát alattomos bűn, amely csendesen terjed el az ember szívében, ártatlannak mutatkozik, de biztosan és halálosan öl. Az ember önmaga felett szomorkodik, de nem Isten szerint való módon.

Rendszerint akkor fogan meg, amikor valaki megbánt, vagy valami nem sikerül, esetleg betegség kerít hatalmába. Nehéz gyermekkor, mostoha körülmények mind-mind okozhatják, hogy valaki az önsajnálát először édes érzéseibe menekül. Jól esik ezeket a gondolatokat és érzéseket táplálni, önmagadról rosszakat gondolni: engem senki nem szeret igazán; én olyan szerencsétlen vagyok, nekem soha semmi nem sikerül. Az ilyen ember magára ölti a (világ szerinti) szomorúságot, szinte fürdik benne, és nem akar belőle kijönni. Szeret szenvedni, szeret panaszkodni, szeret elégedetlen lenni. Magában addig is eljut, hogy végig fantáziálja saját temetését, a síró rokonokat, stb. Másoknak úgy adja elő, hogy milyen nyomorúságos a helyzete, ámde mégsem akar kilépni belőle. Miért nem?

Azért, mert az önsajnálát az önszeretet egyik formája, és mi nagyon szeretjük magunkat. Gyökössy Endre azt írja, hogy az önsajnálát én-szerelem, nárcizmus, én-imádat (Magunkról magunknak, 155.).

Alapvetően énközpontúak, azaz önzők vagyunk. És ha nem szeret más, vagy nem szeret az Isten - véljük ostobán, mert valami nem úgy adatik, ahogy szerintünk annak történnie kellen, - akkor majd szeretjük magunkat. Ami azonban édes a szájbán, halálosan keserű a gyomorban. Mert az önsajnálát elégedetlen, keserű emberré tesz. Mások menekülnek tőled, mert hiába akarnak szeretni, de tudod, hogy téged úgysem lehet szeretni. Elutasítod a szeretet (mert magad sajnálsz), azután pedig még jobban sajnálsz magad, mert senki sem szeret. Egyenes út a csüggedésbe, a depresszióba. *Ezért halálos méreg az önsajnálát, és ezért része a világ szerinti, pusztulást munkáló szomorúságnak: az én-szerelem soha nem vezet el Istenhez, és a megtéréshez. Aki önmagát szereti, aki életének önmaga a központja, az nem képes Istenhez fordulni, amíg meg nem szomorodik önzése, az önsajnálát bűne miatt.*

Az Isten szerint való szomorúság azért Isten központú, mert abban ő a mérce, nem én. Ez őhöz fordít, nem magamhoz.

2. Az Isten szerinti szomorúság a bensőnkben van, a világ szerinti csak a külsőt érinti

Eddig nem mondtam ki, hogy mi az a szomorúság, mi az a bánat, ami megtérésben fordít Istenhez: a bűnbánat. Ez az a szomorúság, mely üdvösséget szerzett mind a korintusiaknak, mind nekünk. A következőkben a hamis és igaz bűnbánat eseteit vizsgáljuk (a puritán lelkipásztor, Thomas Watson könyve alapján. A bűnbánat, Koinónia, Kolozsvár, 1999)

Az Isten szerinti szomorúság az ember bensőjében fakad, mint ahogy a bűn is onnan származik. (Mk. 7.21: *"Mert belülről, az ember szívéből jönnek elő a gonosz gondolatok, paráznaságok, lopások, gyilkosságok..."*) Az igazi, az életre vezető szomorúság tehát a lényünk centrumában, gondolkodásunk/szívünk legmélyén kell hogy megszülessen. Világos is ez, hiszen ha a megtérés itt történik, a megtérést elindító bűnfelismerés, a bűn feletti fájdalom is itt kell, hogy megszülessen.

Éppen ezért nem elég, ha csak tudjuk, hogy vétkeztünk. Valaki tudhatja, hogy bűnt követett el, tudhatja, hogy ez rossz, és ez még mindig a világ szerinti szomorúság kategóriája. Hányan vagyunk így bűneinkkel! Tudod, de nem rendülsz bele. Vagy érzed, hogy bemocskoltad magad, és ez kellemetlen, de nem szomorodsz meg miatta szíved mélyén. Vagy beszédedben előjön, megjelenik a szomorúság, a bűnbánat - akár Istennek imádságban, akár testvérek - de újra igaz: nincsen az életed mélyén igazi megszomorodás, és ezért még szavakkal megfogalmazott bűnbánatod sem vezet Istenhez, és nem újulsz meg a vele való kapcsolatban. Minden bűnbánat, amely nem vezet el a kegyelem királyi trónjáig, világ szerint való szomorúság. Az élet, vagy pedig a halál szomorúsága munkálkodik benned?

3. Az Isten szerinti szomorúság őszinte, a világ szerinti nem egyenes

Mit értünk ez alatt? Azt, hogy a bűn elkövetése után még mindig több minden okozhat szomorúságot az ember lelkének, és egyáltalán nem mindegy, hogy mi miatt szomorodik meg valaki.

Valakit szomorúság tölthet be a bűn következménye miatt. Emlékszem, gyerekkoromban egy barátommal kövel bedobáltuk egy épület ablakait. Volt bennem szomorúság, mikor kiderült a dolog, de nem azért, mert rosszat csináltam, hanem azért, mert félttem a következményektől, a büntetéstől. Nem így vagyunk gyakran Isten előtt is? Nem az fáj, hogy ellene vétkeztünk, hogy a Mindenható Istent dicsőségében meggyaláztuk, hogy semmibe vettük azt, aki nagy szeretetéből az ő Fiának életét adta, hogy nekünk bocsánatunk legyen, hanem bűneink keserű következményei bántanak. Szomorú vagy, mert mocskosnak érzed magad (jogosan), és az nem jó, mert rossz a lekiismereted, vagy mert félsz, hogy Isten elutasít. Thomas Watson írja: *"Az Isten szerinti szomorúság azonban legfőképpen az Isten elleni törvényszegés miatt van, olyannyira, hogyha nem lenne lelkiismeretünk, hogy furdaljon, ha nem lenne ördög, aki vádoljon, ha nem lenne pokol, hogy bűnhődjünk, akkor is gyötrődne az igaz lélek, hogy Isten ellen vétett."* (29.o.) Nem azért oly hamis, gyenge, erőtlen sokszor bűnvallásunk, mert nem a minket Jézus Krisztus halálával szerető, mindenható Isten elé jövünk, hanem csak a magunk lelkiismeretfurdalása, kellemetlenség érzése az, amivel szeretnénk leszámolni? De csak akkor jutunk Isten szerinti szomorúságra, ha az látjuk, hogy vétünkkel elsősorban őt bántjuk meg.

Az élet vagy a halál munkálkodik benned? Isten Szentlelke az Ige kétélű éles kardjával támaszt igazi szomorúságot és bűnbánatot a lelkedben, vagy a Sátán simogat téged hazugságaival? Szomorúságod Jézus Krisztushoz hajt, akit a bűnbánat vonzóvá tesz szemeid előtt, vagy pedig megüli szívedet, és mérgez belülről? Isten felségének megsértése fáj, vagy a téged ért sérelmek miatt vagy inkább keserű? A Krisztus szabadítása feletti örömben fürdik-e bűnbánó lelked, vagy a vádoló kárhoztatása üli meg gondolataid?

Ha Isten megsebzett, megszorított ma, mert felismerted önsajnálatod, vagy abban, hogy megláttad, szomorúságod felszínes, adjál érte hálát. Kérd, hogy mélyítse el. Járja át a szíved. És közben emelje fel szemeid előtt a megváltót. Hogy életedben először, vagy újra, betelj az iránta való szeretettel és hálával. ÁMEN!